

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1. Zaměření školy

K vytvoření názvu školního vzdělávacího programu „**SLUNCE**“ posloužily tři inspirace. Jedním z odborných pracovišť Astronomického ústavu v Ondřejově, s nímž škola zahájila v letošním roce spolupráci je „*Sluneční oddělení*“. Zároveň bylo využito skutečnosti, že rok 2007 byl vyhlášen *Mezinárodním heliofyzikálním rokem*, zaměřeným na pozorování Slunce a zkoumání jeho vlivu na život. Název školního vzdělávacího programu má však své kořeny i v minulém století – od roku 1976 existuje *dětská organizace SLUNCE*, která pracovala několik let při ZŠ. Pořádá každoročně letní tábor pro děti z naší školy uprostřed krásné přírody v Kletečné u Humpolce. Po provedené analýze podmínek školy, možností a potřeb žáků bylo zaměření školy upřesněno do šesti výchovně - vzdělávacích priorit:

- S - spolupráce** Podporovat a posilovat spolupráci dětí a pedagogů v rámci vyučovacích hodin, spolupráci při realizaci projektů, spolupráci s místními organizacemi. Navázali jsme také spolupráci s některými ZŠ v okolí a spolupráci s *Astronomickým ústavem AV ČR Ondřejov*
- L – Ladův kraj** Umožnit důkladnější poznání historie, kultury a přírodních zajímavostí rodného regionu, jehož jsme součástí. To dětem umožní již od první třídy projekt „*Vyrůstáme s Mikešem*“, který přístupnou formou seznamuje postupně děti s životem a dílem umělce pana Josefa. Lady. Tomu má pomoci i projekt Ladův kraj v proměnách času.
- U – UNICEF (Dětský fond OSN)** Zaměřit se na humanitární pomoc dětem v různých oblastech jejich života. . Projektem *ADOPTCE NA DÁLKU* jsme umožnili od dubna 2007 získávat základy vzdělání chlapci v africkém státě Guinea. Postupně bychom chtěli pomoci těmto dětem i v oblasti zdravotní péče.
- N- natura (příroda)** Posílit kladný vztah k přírodě a její ochraně. Pravidelně pořádáme celoškolské akce ke *Dni Země*, zaměřené na ochranu prostředí, třídění odpadů a pomoc při úklidu obce, čištění lesa a okolí malých vodních objektů. V dubnu 2007 si každá třída zasadila svůj vlastní strom, o nějž bude pečovat.
- C – cestování** Podporovat poznávací výlety, odborné exkurze v ČR a v zahraničí, podporovat cykloturistiku a vychovat z žáků zodpovědné a ohleduplné účastníky silničního provozu. Od školního roku 2007/2008 proto posilujeme výuku dopravní výchovy zavedením samostatného předmětu „*Dopravní výchova*“ ve 4. ročníku.
- E - environmentální výchova** Vést děti k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňovat v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků. Environmentální výchova zasahuje téměř do všech vzdělávacích oblastí.

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou uplatňovány všemi pedagogy při výuce i mimo ni.

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“- připravujeme je na celoživotní vzdělávání
- vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení
- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení
- podporujeme samostatnost a tvořivost
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- ve všech vyučovacích hodinách podporujeme používání výpočetní techniky a cizího jazyka
- umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní – nezbytné – učivo a učivo rozšířené - doplňující
- na začátku hodiny vždy seznámíme žáky s cílem vyučovací hodiny, na konci vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi
- motivujeme k učení vhodnými situacemi, při hodnocení používáme pozitivní motivace
- učíme žáky práci s chybou
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémů
- v rámci svých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů
- podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problémů
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky

- jako svobodné občany, plní si své povinnosti, uplatňující svá práva
- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné pomoci druhým v různých situacích

- netolerujeme sociálně patologické projevy chování – drogy, šikana, kriminalita mládeže
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- netolerujeme nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci práva a respektující práva druhých
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy
- vedeme žáky k sebeúctě a úctě k druhým lidem
- neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření
- kázeňské přestupky řešíme individuálně, nepřipouštíme princip kolektivní viny a kolektivního potrestání
- při kázeňských problémech se vždy snažíme zjistit jejich příčinu - motiv
- využíváme odborné pomoci výchovných poradců, PPP, OPD, policie ČR
- rozumně a zodpovědně využíváme dostupných prostředků výchovných opatření – s ohledem na jejich účinnost
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- jsme vždy připraveni kterémukoliv ze žáků podat pomocnou ruku
- chováme se k žákům, jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám
- nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity kulturní, sportovní a rekreační jakožto protipól nežádoucím jevům
- v rámci svých předmětů a své působnosti seznamujeme žáky s vhodnými právními normami

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, netrestáme uloženou práci, kvalitně odvedenou práci pochválíme
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, vedeme žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností
- různými formami – beseda, exkurze, filmy – seznamujeme žáky s různými profesemi
- ujasňujeme cíleně představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia
- vedeme žáky k tomu, aby si vážili své budoucí profese a příkladně si plnili svoje pracovní povinnosti

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- klademe důraz na kulturní úroveň komunikace
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, rodičů a zaměstnanců školy
- zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytnému prvku účinné mezilidské komunikace
- učíme žáky asertivnímu chování a nonverbální komunikaci
- netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a zákulisní jednání
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky ve školním či místním časopisu, školním rozhlasu apod.
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod. a umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- podporujeme kritiku a sebekritiku

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, ve skupině
- učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, mezi žáky a učiteli
- důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli
- ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky respektovat práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení

Žáky se specifickými poruchami učení posíláme se souhlasem jejich zákonných zástupců na vyšetření do školského poradenského zařízení – pedagogicko-psychologické poradny. Na základě vyšetření a doporučení jsou pak tito žáci zařazováni do reedukační péče.

Reedukace specifických poruch probíhá většinou individuálně v rámci běžné výuky. Pokud vyučující příslušného předmětu zjistí, že tato péče nestačí, věnuje se v potřebné míře žákovi před vyučováním nebo po něm v den, kdy mají děti méně náročný rozvrh hodin.

Ředitelství školy uzavírá se zákonnými zástupci žáka Dohodu o vzájemné úzké spolupráci při nápravě. Součástí dohody je individuální vzdělávací plán, podle kterého se bude se žákem pracovat a který obsahuje závěry a doporučení z vyšetření v PPP, konkrétní způsoby reedukace, případné pomůcky, které je doporučeno při nápravě používat, způsob domácí péče a přípravy na výuku, způsob hodnocení, jméno odpovědného pedagoga.

Zákonným zástupcům jsou předkládány možnosti nákupu pomůcek, PC programů, audiokazet a videokazet pro domácí přípravu žáků. Stejně tak jsou rodičům doporučeny možnosti absolvovat odborné semináře a konzultace v rámci výstavy DYS- KORUNKA v DYS – centru Praha (bližší informace jsou uvedeny na www.dyscentrum.org).

Při klasifikaci přihlíží vyučující ke stupni a druhu specifické poruchy.

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu je třeba vycházet z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků.

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků je třeba zajistit tyto podmínky:

- uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby žáka
- uplatňovat princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- zohlednit druh, stupeň a míru postižení nebo znevýhodnění při hodnocení výsledků vzdělávání
- podle možností odstraňovat architektonické bariéry a provádět potřebné změny, případně úpravy školního prostředí
- spolupracovat s rodiči (zákonnými zástupci) žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky speciálního poradenského pracoviště
- umožnit v případě potřeby, v souladu s právními předpisy, působení asistenta pedagoga ve třídě
- upravit a formulovat očekávané výstupy vzdělávacích oborů tak v jednotlivých obdobích tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné
- a splnitelné, a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva
- umožnit používání potřebných kompenzačních pomůcek

Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Do této skupiny patří žáci, kteří pocházejí z prostředí sociálně nebo kulturně a jazykově odlišného od prostředí, v němž vyrůstají žáci z majoritní populace. Jsou to žáci z různých u nás žijících menšin. Hlavní pozornost je nutné věnovat osvojení si českého jazyka, ale i seznámení se s českým prostředím, jeho kulturními zvyklostmi a tradicemi.

Žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním a ekonomickým postavením jsou často ohroženi sociálně patologickými jevy. Proto je nezbytné i všem těmto žákům věnovat specifickou péči v rozsahu, který potřebují. Pro úspěšné vzdělávání žáků z kulturně odlišného a sociálně znevýhodněného prostředí je nejdůležitějším činitelem především učitel, který své žáky i jejich rodinné prostředí dobře zná, dovede volit vhodné přístupy a vytvářet ve třídě i ve škole příznivé společenské klima.

Pro úspěšné vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním je potřebné zabezpečit zejména tyto podmínky :

- individuální nebo skupinovou péči
- odpovídající metody a formy práce
- specifické učebnice a materiály
- pravidelnou komunikaci a zpětnou vazbu
- spolupráci s psychologem, speciálním pedagogem – etopedem, sociálním pracovníkem, případně s dalšími odborníky

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Zařazení problematiky výchovy a vzdělávání mimořádně nadaných dětí do základního vzdělávání je významné proto, že mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na něž je třeba reagovat a vytvářet pro ně vhodné podmínky.

Pomoc při identifikaci a následné péči o mimořádně nadaného žáka mohou učitelům se souhlasem rodičů (zákonných zástupců) žáka poskytnout psychologové z PPP. Pro vytváření pozitivního klimatu mimořádně nadaným žákům je zapotřebí dostatek vnímavosti okolí ke specifickým žákům.

Při vzdělávání mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich výuky důsledně z principů individualizace a vnitřní diferenciací.

Volíme následující pedagogicko organizační úpravy :

- individuální vzdělávací plány
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů

Žáci s mimořádným uměleckým nadáním (hra na hudební nástroj, pohybové nadání – tanec, výtvarné nadání) navštěvují příslušné zájmové kroužky.

Na 1. stupni ZŠ uplatňují své schopnosti v hodinách nepovinně volitelného předmětu Hudebně-pohybová výchova.

Každoročně je pro umělecky nadané děti uspořádána přehlídka se soutěží Mléčná dráha v několika kategoriích – zpěv, tanec, kresba-malba, hra na hudební nástroj, recitace – dramatické umění.

Sportovně nadané děti navštěvují vyučovací předmět Sportovní hry, účastní se různých školních i mimoškolních soutěží – např. vybíjené, fotbalových turnajů, soutěže Karakoram a dalších.

3.4. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Obsah průřezových témat je rozpracován do tematických okruhů.

Tyto procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Průřezová témata tvoří *povinnou součást základního vzdělávání*. Škola povinně zařazuje do vzdělávání na 1. i na 2. stupni všechna průřezová témata.

PT nemusí však být zastoupena v každém ročníku. V průběhu základního vzdělávání jsou žákům postupně nabídnuty všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat v následujících formách :

- **integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu – převážná část tematických okruhů**
- **projekt – zahrnuje některé tematické okruhy průřezových témat OSV, MEDV, VMEGS**

Další možnosti začlenění v podobě samostatného předmětu nebylo zatím v ŠVP využito.

Přehled zařazení jednotlivých průřezových témat a jejich tematických okruhů do příslušných ročníků, jakožto i všech forem jejich realizace je zpracováno tabulek. Pro jednotlivá průřezová témata je uvedena rovněž jejich stručná charakteristika.

Přehled zkratk a jejich vysvětlivek pro jednotlivá průřezová témata :

PT – průřezové téma

PT 1 – OSV – Osobnostní a sociální výchova

PT 2 – VDO – Výchova demokratického občana

PT 3 – VMEGS – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

PT 4 – MKV – Multikulturní výchova

PT 5 – EV – Environmentální výchova

PT 6 – MEDV – Mediální výchova

TO – tematický okruh průřezového tématu

TO jsou číselně označeny, např. TO 5.1 , TO 3.2 (viz. tabulky)

První číslo je číslem průřezového tématu, druhé číslo je pořadové číslo samotného tematického okruhu.

Např. TO 5. 1 je k PT 5 – tedy EV, tematický okruh první - Ekosystémy

TO 3. 2 je k PT 3 – tedy VMEGS, tematický okruh druhý - Objevujeme Evropu a svět

P – projekt

P 1 – projekt 1 – „ Vyrůstáme s Mikešem “

P 2 – projekt 2 – „ Barevný svět “

P 3 – projekt 3 – „ Časopis Pětilístek “

P 4 – projekt 4 – „ Radio 6-7-8-9 “

Zkratka příslušného vyučovacího předmětu v tabulce (např. Čj, Přp, Hv) znamená, že PT je realizováno formou integrace do uvedeného vyučovacího předmětu v příslušném ročníku.

Průřezové téma PT 1		OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA (OSV)									
Tématické okruhy TO		1. stupeň					2. stupeň				
		1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída	
OSOBNOSTNÍ ROZVOJ TO 1.1	ROZVOJ SCHOPNOSTÍ POZNÁNÍ TO 1.1.1		P 1 (Čj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Prv, Vv)		P 1 (Čj, Aj, Inf, VI)	M Hv	M Hv Rv	M CH Ov Hv, Rv	M CH Př Hv, Rv	
	SEBEPOZNÁNÍ A SEBEPOJETÍ TO 1.1.2	P 1 (Čj, Prv, Vv, Pč, Hv)	P 1 (Čj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, VI)	P 1 (Čj, Aj, Inf, VI)	F Hv Tv	Čj Inf Nj Hv, Tv, Rv	Nj Ov Tv Rv	CH Nj Tv Hv, Rv	
	SEBEREGULACE A SEBEORGANIZACE TO 1.1.3		P 1 (Čj, Prv, Vv)		P 1 (Čj, Aj, VI)	P 1 (Čj, Aj, Inf, VI)	Tv Hv	Tv Hv Rv	Čj Ov Tv Hv Rv	Tv Hv Rv	
	PSYCHOHYGIENA TO 1.1.4	P 1 (Čj, Prv, Vv, Pč, Hv)	P 1 (Čj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, VI)	P 1 (Čj, Aj, Inf, VI)					
	KREATIVITA TO 1.1.5	P 1 (Čj, Prv, Vv, Pč, Hv)			P 1 (Čj, Aj, VI)						Čj Z
SOCIÁLNÍ ROZVOJ TO 1.2	POZNÁVÁNÍ LIDÍ TO 1.2.1	P 1 (Čj, Prv, Vv, Pč, Hv)	P 1 (Čj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, VI)	P 1 (Čj, Aj, Inf, VI)		Ov Rv	Př Ov Rv	D Z Inf Rv	
	MEZILIDSKÉ VZTAHY TO 1.2.2	P 1 (Čj, Prv, Vv, Pč, Hv)		P 1 (Čj, Aj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, VI)		Tv D	Nj Tv Ov Rv	Z Ov Nj Tv, Rv	Tv Rv	

	KOMUNIKACE TO 1.2.3	P 1 (Čj, Prv, Vv, Pč, Hv)	P 1 (Čj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Vl)	P 1 (Čj, Aj, Inf, Vl)	D	Dj Rv	Cj Ov Rv	Cj Rv
	KOOPERACE A KOMPETICE TO 1.2.4	P 1 (Čj, Prv, Vv, Pč, Hv)	P 1 (Čj, Prv, Vv)		P 1 (Čj, Aj, Vl)					
MORÁLNÍ ROZVOJ TO 1.3	ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ A ROZHODOVACÍ DOVEDNOSTI TO 1.3.1			P 1 (Čj, Aj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Vl)	P 1 (Čj, Aj, Inf, Vl)	M Tv Hv D	M Nj F, Ov Tv, Hv, Rv	M Nj F Ov,Hv,Tv	M Z, Př Nj, Ov, Rv Hv, Tv
	HODNOTY, POSTOJE, PRAKTICKÁ ETIKA TO 1.3.2	P 1 (Čj, Prv, Vv, Pč, Hv)	P 1 (Čj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Prv, Vv)	P 1 (Čj, Aj, Vl)		Hv	Ov Rv	F Ov Hv	D Ov Hv Rv

Charakteristika průřezového tématu

OSV akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou OSV je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života.

Její smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Průřezové téma PT 2	VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA (VDO)								
Tématické okruhy TO	1. stupeň					2. stupeň			
	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
OBČANSKÁ SPOLEČNOST A ŠKOLA TO 2.1	M Tv Prv	Prv Tv	Tv	VI			Rv	Ov Rv	Rv
OBČAN, OBČANSKÁ SPOLEČNOST A STÁT TO 2.2				VI	VI Př	D Tv	D Tv Rv	D Ov Z Tv Rv	D Ov, Rv Z CH Tv
FORMY PARTICIPACE OBČANŮ V POLITICKÉM ŽIVOTĚ TO 2.3						D		Z Ov	Z D Ov
PRINCIPY DEMOKRACIE JAKO FORMY VLÁDY A ZPŮSOBU ROZHODOVÁNÍ TO 2.4					Př	D		Z Ov	D Ov

Charakteristika průřezového tématu

VDO má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma PT 3	VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (VMEGS)								
Tématické okruhy TO	1. stupeň					2. stupeň			
	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
EVROPA A SVĚT NÁS ZAJÍMÁ TO 3.1	P 2 (Prv, Tv)	P 2 (Prv, Tv)	P 2 (Prv, Tv) Pč	P 2 (VI, Tv)	VI P 2 (VI, Tv)	Čj D Aj P 2(Z, Tv,)	Čj, Aj, Nj D, Z P 2(Z, Tv, Aj, Rv)	Čj, Aj, Nj Z, CH, Hv Ov P 2(Z, Tv, Rv)	D, Z Nj, Hv P 2(Z, Tv, Inf, Rv)
OBJEVUJEME EVROPU A SVĚT TO 3.2	P 2 (Prv)	P 2 (Prv)	P 2 (Prv) Prv Pč	VI P 2 (VI)	VI P 2 (VI)	Inf Vv P 2 (Z)	D, Z Inf, Nj Vv P 2 (Z, Rv)	D, Z Nj Hv P 2 (Z, Rv)	Čj D Hv P 2 (Z, Rv)
JSME EVROPANÉ TO 3.3	P 2 (Prv)	P 2 (Prv)	P 2 (Prv)	P 2 (VI)	VI P 2 (VI)	P 2 (Z)	Z P 2 (Z, Rv)	P 2 (CH,Z, Rv)	Čj D, Z P 2(Ov, Z, Rv)

Charakteristika průřezového tématu

VMEGS akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje. podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Průřezové téma PT 4	MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA (MKV)								
Tématické okruhy TO	1. stupeň					2. stupeň			
	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
KULTURNÍ DIFERENCE TO 4.1	Tv Prv	Tv	Čj Tv			Z	Z Aj Rv	Z Aj Rv	Z Aj Nj Rv
LIDSKÉ VZTAHY TO 4.2	Prv	Prv	Čj	VI	VI Př Tv	Čj Z Tv	Čj, Nj D Z Tv, Rv	Čj, Nj D Z Tv, Rv	D Z Tv Rv
ETNICKÝ PŮVOD TO 4.3					VI Př		D Rv	Z Rv	Inf Rv
MULTIKULTURALITA TO 4.4			Aj	Aj		Čj	Čj Z	Čj Z	Čj Inf
PRINCIP SOCIÁLNÍHO SMÍRU A SOLIDARITY TO 4.5					Př		Z	Z Ov	

Charakteristika průřezového tématu

MKV umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si mohou žáci lépe uvědomovat svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti.

MKV se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků – příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Průřezové téma PT 5	ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA (EV)								
Tématické okruhy TO	1. stupeň					2. stupeň			
	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
EKOSYSTÉMY TO 5.1	Prv	Prv		Přv	Přv	Př Z Vv	Př Přp Vv	Vv	Př Vv
ZÁKLADNÍ PODMÍNKY ŽIVOTA TO 5.2	Prv	Prv	Prv	Přv Pč	Přv Pč	Př Z Vv	Př Z Přp Vv	Př Z CH Vv	Př Z F Vv
LIDSKÉ AKTIVITY A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ TO 5.3	Prv Tv	Prv Vv Tv	Prv Tv	Přv Vl Vv Dpv	Přv Vv M	Př Z Vv	Př Z F Vv Rv	Př Z F CH Vv, Rv	Př Z D CH, F Vv, Rv
VZTAH ČLOVĚKA K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ TO 5.4	Prv Tv	Prv Vv Pč Tv	Prv Pč Tv	Přv Vl Vv Dpv	Přv Vv Tv	Př, Z, F D Vv, Tv	Př, Přp Z, D F Tv, Vv Rv	Z CH Aj, Nj Tv Vv, Rv	Čj, Aj, Nj Př, Z D, F Tv Vv, Rv

Charakteristika průřezového tématu

EV vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových i prostorových, i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Průřezové téma PT 6	MEDIÁLNÍ VÝCHOVA (MEDV)									
	Tématické okruhy TO	1. stupeň					2. stupeň			
		1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
KRITICKÉ ČTENÍ A VNÍMÁNÍ MEDIÁLNÍCH SDĚLENÍ TO 6.1			Čj Prv	M Vz Čj Dpv	Čj	Z Inf	Z	Z CH	Čj Ov	
INTERPRETACE VZTAHU MED. SDĚLENÍ A REALITY TO 6.2			Čj Prv	Vz		Inf			Čj D Ov	
STAVBA MEDIÁLNÍCH SDĚLENÍ TO 6.3	P 3 (Čj,Prv,Pč,Vv) Čj, Prv	P 3 (Čj,Prv,Pč,Vv)	P 3 (Čj,Prv,Pč,Vv)	P 3 (Čj,Přv/Vl, Vv, Pč)	P 3 (Čj,Přv/Vl, Vv, Pč)		Inf		Čj	
VNÍMÁNÍ AUTORA MEDIÁLNÍCH SDĚLENÍ TO 6.4							Inf		Čj	
FUNGOVÁNÍ A VLIV MEDIÍ VE SPOLEČNOSTI TO 6.5	Čj Prv		Čj		Čj			D Z Nj	D Čj Ov	
TVORBA MEDIÁLNÍCH SDĚLENÍ TO 6.6	P 3 (Čj,Prv,Pč,Vv) P 2 (Vv) Čj, Prv	P 3 (Čj,Prv,Pč,Vv) P 2 (Vv)	P 3 (Čj,Prv,Pč,Vv) P 2 (Vv)	P 3 (Čj,Přv/Vl, Vv, Pč) P 2 (Vv)	P 3 (Čj,Přv/Vl, Vv, Pč) P 2 (Vv)	P 2 (Vv) P 4 F Vv	P 2 (Vv) P 4 (Čj) Nj Inf, Vv Rv	P 2 (Vv) P 4 (Čj) Ov Vv Rv	P 2(Inf,Vv) P 4 (Čj) Nj Inf,Vv Rv	

PRÁCE V REALIZAČNÍM TÝMU TO 6.7	P 3 (Čj, Prv, Pč, Vv) Čj, Prv	P 3 (Čj, Prv, Pč, Vv)	P 3 (Čj, Prv, Pč, Vv)	P 3 (Čj, Prv/VI, Vv, Pč)	P 3 (Čj, Prv/VI, Vv, Pč)	P 4	P 4	P 4	P 4 Inf
--	--	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	------------	------------	------------	-------------------

Charakteristika průřezového tématu

MEDV má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

